

İnternete Yönelik Epistemolojik Nanç Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternete Yönelik Epistemolojik Nanç Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23709>

Özet

İnternete Yönelik Epistemolojik İnançlar Ölçeği, bireylerin internet ortamında karşılaştıkları bilgilerin doşası, kaynağı, kesinliği ve gerekçelendirilmesi hakkındaki inançların ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle internetin bilgi edinme sürecindeki rolünün artmasıyla birlikte, kullanıcıların çevrimiçi bilgiyi nasıl değerlendirdiğini ve yorumladığını anlamak için geliştirilmiştir. Ölçek, 3 alt boyut ve toplam 16 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması Kılıç Çakmak, Karaođlan Yılmaz ve Yılmaz (2015) tarafından gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda orijinal üç faktörlü yapının korunduğu ve kabul edilebilir düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğu belirlenmiştir. Derecelendirme, 10'lu Likert tipi ölçek kullanılarak yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Epistemolojik İnançlar, İnternet, Bilgi Değerlendirme, Ölçek Uyarlama, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlik, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Kılıç Çakmak, E., Karaođlan Yılmaz, F., G., Yılmaz, R.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin internet üzerinden edinilen bilginin doşası ve sınırları hakkındaki bilişsel yapıların ölçmektir. Bu uyarlama çalışmasının spesifik amacı ise, orijinal olarak farklı bir dilde geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçe konusan popülasyon için kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlamak ve psikometrik özelliklerini ortaya koymaktır.

Uyarlama çalışması, internetin eğitim ve günlük yaşamdaki merkezi rolü göz önüne alındığında, öğrencilerin veya kullanıcıların çevrimiçi kaynaklara karşı geliştirdikleri inanç sistemlerinin belirlenmesi ve bu inançların öğrenme süreçleri üzerindeki etkilerinin araştırılması için sağlam bir zemin oluşturmayı hedeflemiştir.

Yapı

İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeği, bireylerin bilginin kesinliği, kaynağı ve yapısı hakkındaki inançların internet bağlamında ele almaktadır. Ölçek, epistemolojinin temel boyutlarını çevrimiçi bilgiye adapte ederek üç temel alt boyutta toplam 16 madde ile ölçüm yapılmaktadır:

Kesinlik ve Bilginin Kaynağı (8 madde): Bilginin ne kadar değişmez ve mutlak olduğu ile bilginin otorite figürlerinden mi yoksa kişisel deneyimden mi geldiği inançları içerir.

Bilginin Gerektirilmesi (4 madde): Bireylerin çevrimiçi bilginin geçerliliğini ve doğruluğunu nasıl ispatladığına dair inançları kapsar.

Bilginin Yapısı (4 madde): Bilginin basit, izole edilmiş gerçeklerden mi yoksa karmaşık, birbiriyle ilişkili kavramlardan mı oluştuğuna dair inançları ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla, özgün faktör yapısının toplanan verilerle uyumunu belirlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Üç faktörlü model için hesaplanan DFA uyum istatistikleri, modelin veri ile yüksek düzeyde uyumlu olduğunu göstermiştir.

Elde edilen DFA sonuçları şöyledir: . Bu uyum indeksleri, kabul edilebilir sınırlara (özellikle CFI, IFI, NFI değerlerinin .95 üzerinde olması ve RMSEA değerinin .08 altında olması) tam olarak uymaktadır. Analizler sırasında ortaya çıkan modifikasyon önerileri, modelin uyumuna önemli katkı sağlamayacağı gerekçesiyle dikkate alınmamış ve modelin uyumu onaylanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin Türkçe formunun iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen güvenirlik değerleri, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir.

Türkçe ölçeğin alt faktörleri için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri .85 ile .93 arasında değişmektedir, bu da alt boyutların mükemmel düzeyde güvenilir olduğunu işaret eder. Ölçeğin geneli için hesaplanan Cronbach Alfa değeri ise **.81** olarak bulunmuştur. Özgün ölçeğin alt faktörleri için hesaplanan alfa değerleri ise .75 ile .82 arasında değişmekte olup, Türkçe uyarlamasının özgün formundan daha yüksek iç tutarlılığı sergilediği görülmüştür.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek üzere üç faktörlü orijinal yapıyı test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, verilerin üç faktörlü yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Modelin uyum istatistikleri ($\chi^2/sd= 3.14$; RMSEA=.068; CFI=.98), modelin iyi bir uyuma sahip olduğunu açıkça göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin Türkçe formunun, internete yönelik epistemolojik inançları orijinal ölçekteki teorik yapıyla tutarlı bir şekilde ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 16 maddeden oluşan çok boyutlu öz bildirim anketi.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Genel kullanıcılar/Öğrenciler (Uyarlama çalışması muhtemelen üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır).

Yaş Grubu: Yetkinler ve ergenler (Eğitim ortamında internet kullananlar).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada detaylı popülasyon bilgisi belirtilmemiştir, ancak referansın eğitim teknolojileri alanında olması, hedef kitlenin eğitim gören bireyler olduğunu düşündürmektedir.

Test Metodolojisi: 10'lu Likert tipi ölçek (1=kesinlikle katılmıyorum - 10=kesinlikle katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Epistemoloji, Bilgi Kaynağı, Bilginin Kesinliği, Cronbach Alfa, DFA, İnternet Kullanımı, Bilişsel Yapı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlaması: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ekilic@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar)

İletişim Adresi: Ebru Kılıç Çakmak (Gazi Üniversitesi, sorumlu yazar).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe uyarlama çalışması 2015 yılında yayımlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Ebru Kılıç Çakmak ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: ekilic@gazi.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: internete-yonelik-epistemolojik-inanc-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kılıç Çakmak, E., Karaođlan Yılmaz, F., G. & Yılmaz, R. (2015). İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeği'nin uyarlanma çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 55-71.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeği Maddeleri

Ölçek Toplam Madde Sayısı: 16

Alt Boyutlar: 3

Kesinlik ve Bilginin Kaynağı (8 m)

Bilginin Gerekçelendirilmesi (4 m)

Bilginin Yapısı (4 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM